RNI No. APTEL/2003/12253

భావ వీణ

తెలుగు సాహిత్య సాంస్కృతిక భాషాధ్యయన పత్రిక

BHAVA VEENA

Journal of Telugu Literary, Culture & Language Study

Vol : 16 Issue No. 4 Monthly April 2019 ISSN No. : 2456-4702 Rs. : 15/-

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये
UGC
University Grants Commission
UGC Approved Journal
No. 42500

శ్రీ.. శ్రీ..

శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు

BHAVAVEENA
Vol. 16, Issue. 4, April - 2019.
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

Contents (విషయ సూచిక)

1. శారదా అశోకవర్ధన్ నవలలు-ఇతివృత్త వైవిధ్యం	- అల్లు గణేష్	5
2. గోదావరి నది తీరాలలో కోయ జీవన శైలి	- డా॥. బూసి వెంకటస్వామి	8
3. ఉప్పలధడియం కవిత్వంలో "నగర చిత్రీకరణ"	- డి. ప్రమీల	12
4. కాటమరాజు కథలలో - కథనఘటకాలు	- డా. దాసరి విజయకుమారి	15
5. మహావీర చరితం - భవభూతి వర్ణనా వైచిత్రి	- డా॥ దోనేపూడి రామాంజనేయ శర్మ	19
6. పులిమ్రుగ్గు - ఒక క్షుద్రవిద్య	- డా. సింగుపురం నారాయణరావు & - డా. సుసర్ల ఇందిర	23
7. హాస్య చరిత్ర	- ఇంద్రకంటి శ్రీనివాస్	26
8. పెద్దన - మనుచరిత్ర - పర్యావరణ వర్ణన	- డా.. జూరెడ్డి నిర్మల	29
9. తెలుగు సాహిత్య మాస పత్రికలు - సామాజిక సేవ	- డా. జరుపుల రమేష్	33
10. తెలుగు కథ - శ్రామిక వర్గ ఉద్యమం	- డా॥ కె.వెంకటరమణ	39
11. పత్రికా భాష - నవీకరణ	- డా॥ కె. కరుణశ్రీ	42
12. "మూడో మనిషి కవితా సంపుటి - మాతృ హృదయం"	- యం. ప్రభావతి	45
13. సన్నపురెడ్డి కథల్లో సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ కోణాలు	- మల్లెం శివప్రసాద్	47
14. "యానాది" తెగ-సంస్కృతి-సంప్రదాయాలు	- డా॥ ముడావత్ వెంకటేష్	50
15. వన రక్షణే - జనరక్షణ (వృక్ష గాథ తాత్త్వికత)	- మూడే నాగేంద్ర నాయక్	54
16. బోయి భీమన్న వచన కవిత్వం - దళిత దృక్పథం	- డా॥ ఎన్. భీమన్న	58
17. రాసాని కథలు - కళాకారుల జీవితం	- డా॥ పి. జయచంద్రుడు	61
18. అర్నాద్ కథలు - మానవ సంబంధాలు	- డా॥ పప్పుల వెంకటరమణ	65
19. జాతీయోద్యమ సాహిత్యం	- డా॥ పి. విజయకుమార్	68
20. జాషువా ఆత్మీయతాపతాక గబ్బిలం	- ఎస్. బయారెడ్డి & -డా॥ వి. రవి శంకర్	71
21. ఆంధ్ర మహాభారతం - వివిధ రాజు పాత్రల విశ్లేషణ	- డా॥ యస్. చిన్నరెడ్డయ్య	74
22. గోరటి వెంకన్న పాటలు - శ్రమ సౌందర్య తత్త్వం	- యం. ఆదిశేషయ్య,	81
23. మహాభారతంలో గాంధారి స్వభావచిత్రణ	- డా॥ గుమ్మనూరు ఉషారాణి	86
24. పాటలో కులవృత్తుల చిత్రీకరణ	- డా. కసప నరేందర్	90
25. ప్రబంధ సాహిత్యం - చారిత్రక ఆనవాలు	- డా. విస్తాలి శంకరరావు	100
26. తెలుగు సాహిత్యంలో సేద్యం - కర్షకుడు	- జి. సుకన్య	103
27. సమకాలీన తెలుగు నవలలలో 'తాండ' - సామాజిక దృక్పథం	- డా॥ హెచ్. కిషన్	108
28. గుఱ్ఱం జాషువా "తెరచాటు" నాటకం - సామాజిక దృక్పథం	- డా॥ చుక్కా శ్యామల కుమార్	114
29. దళిత స్త్రీ - చారిత్రక నేపథ్యం	- కె.వి. పద్మావతి	117
30. మానవ జీవితంలో తెలుగు సామెతలు - సాంఘిక నేపథ్యం	- డా॥ పులపర్తి శ్రీనివాసరావు	121

BHAVAVEENA
Vol. 16, Issue. 4, April - 2019.
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

భావవీణ
UGC Approved Journal No. 42500

తెలుగు సాహిత్య మాస పత్రికలు - సామాజిక సేవ

- డా. జరుపుల రమేష్, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగు విభాగం, ఎస్.ఆర్. & బి.జి.యన్.ఆర్. ప్రభుత్వ డిగ్రీ & పిజి కళాశాల, ఖమ్మం.

'భాష ఒక ఆటంకం అన్నాడు చలం' తన మ్యూజింగ్స్‌లో ఒకచోట. 'ఉద్దేశించిన భావాలను మాటలు బట్వాడాచేయవు' అన్నాడు ఆరుద్ర. 'శ్మశానాలవంటి నిఘంటువులు దాటానన్నాడు' శ్రీశ్రీ. వినూత్న భావాలనూ, విప్లవకర ఇతివృత్తాలను భాషలోకి మలచడం, అక్షరాలుగా అమర్చడం ఎప్పుడూ పెద్ద సవాలే! ఆ సమస్యను కళాత్మకంగానూ, సృజనాత్మకంగానూ పరిష్కరించేవి పత్రికలే! తెలుగులో అనేక మాసపత్రికలు వస్తున్నాయి. వాటిలో కొన్నింటిని తీసుకొని అవిచేస్తున్న సాహిత్యసేవలను విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించడం ఈ వ్యాసం ఉద్దేశం.

కవిహృదయం కదిలితే వినిపించే శబ్దం కవిత్వం. హృదయ విస్ఫోటనాన్ని శబ్దింపజేస్తూ సమాజాన్ని మేల్కొలిపేందుకు తపిస్తూ ఆలోచనలను అక్షరబద్ధం చేస్తుంటాడు కవి. అవి దృశ్యమానం చేసి పత్రికలు సాహితీలోకానికి అందిస్తుంటాయి. జీవితానికి మార్పు అవసరం. ఈ రోజు ఉన్న జీవితం రేపు ఉండదు. అందువల్ల ఎల్లప్పుడు నిత్య నూతనంగా, చైతన్యవంతంగా ఉండటానికి ప్రయత్నిస్తూనే ఉండాలి. మారకపోతే జీవితం లేదు. దాన్ని జీవితం అనరు! వ్యక్తి మారిన తరువాత తనే సమాజాన్ని మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. అలా మారడానికి ఉపయోగపడే ఆయుధమే పత్రికలు. ఈ వ్యాసం కోసం రెండు మాస పత్రికలను తీసుకున్నాను.

సాహిత్య సేవ :

పత్రికలు సాహిత్యాన్ని ఎందుకు ప్రచురించాలి? ఎవరి కోసం ప్రచురించాలి? వాటి వలన ప్రయోజనం పొందుతుంది ఎవరు? అని ప్రశ్నలు వేసుకుంటే అనేక సమాధానాలు వెలుగులోకి వస్తాయి. ముందుగా సామాన్య ప్రజానీకాన్ని పరిశీలిస్తే.....సాహిత్యం పఠించే వారిలోనే విభజన ఉందా! అనిపిస్తోంది. పాఠశాల, మాధ్యమిక, ఉన్నత, విశ్వవిద్యాలయస్థాయిలు ఉన్నట్టే పాఠకులు కూడా వివిధ స్థాయిల్లోనే ఉంటారు. కొంత మంది పాఠశాల వరకే చదివిన వారు, మరికొంతమంది కళాశాల వరకు చదివిన వారు, ఇంకొందరు విశ్వవిద్యాలయాల వరకు చదివినవారు, ఇంకా జోషప్ పులిట్జర్ లాగా చదువు రాకపోయినా వార్తలను వేరొక వాళ్ళ చేత చదువించేకునే వారు, ఇలా రకరకాలుగా ఉంటారు. వీటినన్నింటిని పత్రికలు దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రజల్లోకి వెళ్తుంటాయి. ప్రజానీకంలో కొంతమంది కవిత్వాన్ని ఇష్టపడుతుంటారు. మరికొంత మంది కథలను ఇష్టపడుతుంటారు. ఇంకొందరు వ్యాసాలను పరిశీలిస్తుంటారు. మరికొందరు పాశ్చాత్య సాహిత్యాన్ని పరిశీలిస్తుంటారు. ఇంకొందరు సంపాదకీయాన్ని ఇష్టపడుతుంటారు. పాఠకుల ఇష్టాను సారంగానే సాహిత్యాన్ని అందించటానికి వివిధ మాస పత్రికలు ప్రయత్నిస్తుంటాయి. ఇలా ప్రతినెల అందివ్వడం మాములు విషయంకాదు. ఆ సేవలు అనిర్వచనీయం, శ్లాఘనీయం!

ఈ మాస పత్రికలు రెండింటిని పరిశీలిస్తే.... కథలు, కవితలు, వ్యాసాలు, కొత్త పుస్తకాల స్వీకరణ, కొత్త పుస్తకాల సమీక్ష కనిపిస్తున్నాయి. సాహిత్య ప్రస్థానం, ప్రజా సాహితి మాస పత్రికలు అభ్యుదయ, విప్లవ భావజాలంతో ఉన్న రచనలను ఎక్కువగా ప్రచురిస్తుంటాయి. ఈ భావజాలంతో ఉన్న వ్యక్తులు తమ తమ భావాలను సాహితీ ప్రపంచానికి అందివ్వాలనే ఆరాటపడుతుంటారు. అప్పుడు ఈ పత్రికను చదివిన పాఠకుడు తప్పనిసరిగా తమలో దాగిఉన్న సృజనను వెలికి తీస్తాడు. సాహిత్యం ఆ భావజాలానికి దూరమైపోంతుదనే తరుణంలో ఈ పత్రిక రూపంలో ఆ భావజాలం మళ్ళీ జీవం పోసుకున్నందుకు సంతోషిస్తాడు, సాంత్వన పొందుతాడు.

నదులు ఎక్కడో కొండకోనల్లో పుడతాయి. నదులు ఎంత వేగవాహినులైనా, వాటి పుట్టుక సన్నగా చిన్నగా

ప్రారంభమవుతుంది. అవి సాగే దారిలో వాగుల్ని, వంకల్ని కలుపుకుంటూ ముందుకు సాగుతాయి. అవి కొండల్ని కోనల్ని దాటుకొని మైదాన ప్రాంతాలకు చేరేటప్పటికి తన ఉగ్రరూపాన్ని ధరించి, ప్రజలకు ఆశ్చర్యాన్నీ, సంతోషాన్ని కలుగజేస్తాయి. పత్రికలు కూడా నదులు లాగా సన్నని ధార లాగా ప్రారంభమై, ఆ తరువాత అనుకున్న లక్ష్యాన్ని చేరుకోడానికి ప్రయత్నిస్తుంటాయి. ఎన్ని మైళ్ళ దూరం ప్రయాణనా, అలసిపోకుండా నడకలోనే శక్తిని సమ కూర్చుకొని, దారిలో బాటసారులు చెప్పే కతలును, గాథ లను వింటూ నేను చేయాల్సిన పని, చూడాల్సిన కోణాలు ఎన్నో మిగిలున్నాయని గుర్తుకు తెచ్చుకొని సాయంత్రానికి ఒక రూపాన్ని వెతుకుంటుంది.

ఏ దేశంలోనైనా వార్తాపత్రికల అవసరం ఉంది. అయితే ప్రజాస్వామ్యానికి అవి వారధులు, సారధులు. ప్రజలకు ప్రభుత్వానికీ మధ్య అవగాహన, సద్భావనా వారధులు నిర్మిస్తాయి. ప్రజల అవసరాలు ఏమిటో తెలుసుకోవడానికి పత్రికలు మంచి సాధనాలు. ప్రజాభిప్రాయాన్ని జాగృతం చేయడంలో వాటిది సారధి పాత్ర. ప్రభుత్వం చేసే మంచి పనులను ప్రజలు అజ్ఞానం తోనో, అమాయకత్వంతోనో ప్రతిఘటించవచ్చు. ప్రజలకు ఆ విషయాల మీద అవగాహన గానీ, చైతన్యం గానీ రావడానికి దిన పత్రికలు, మాసపత్రికలు ఉపయోగపడుతుంటాయి. నెల రోజులకోసారి వెలువడే మాసపత్రిక వల్ల ఎవరికి లాభం? ఏ విషయాన్ని ప్రజలకు అందిస్తుంటాయి? అనే సందేహాలు పాఠకులకు తప్పకుండా కలగక మానదు.

రూసో సమాజాన్ని బాగా అర్థం చేసుకున్నాక 'ఈ సమాజం వద్దు, తిరిగి ప్రకృతిలోకి వెళ్ళి పోవాలి' అనడంలో ఉద్దేశం ఏమిటి? అనే విషయాన్ని పరిశీలిస్తే ఇప్పుడున్న సమాజం కంటే ముందున్న సమాజం వ్యవస్థకు (ప్రజలకు) అనుకూలం. ఈ విషయం తెలియలంటే ముందుగా అనుభవించాలి, లేదా ప్రత్యక్షంగా చూడాలి. ఇది అందరికి సాధ్యమయే పని కాదు. కాబట్టే ఆ పనిని పత్రికలు సామాజిక సేవా దృక్పథంతో చేస్తున్నాయి.

ప్రాచీన కాలంలో ఒక ప్రాంతంలో ఉన్న మనిషికి, మరొక ప్రాంతంలో ఉన్న మనిషికి సమాచారం తెలియచేయడానికి పావురాలని, గుర్రాల్ని వాడుకునే వారు. ఈ అవకాశం అందరికి ఉండేదా! లేక సమాజంలో కొంత మందికే ఉండేదా! అని చరిత్రను పరిశీలిస్తే కొన్ని అంశాలు వెలుగులోకి వస్తాయి. పూర్వ కాలంలో రాజరికం ఉండేది కాబట్టి, రాజులు మాత్రమే పావురాల్ని, గుర్రాల్ని వాడుకునే వారు. వాటి వల్ల తమకు కావల్సిన విషయాలను తెలుసుకునే వారు. మిగిలిన సామాన్య ప్రజలు వాటి జోలికి వెళ్ళే వారు కాదు. ఒకవేళ వెళ్ళినా ఆ గ్రామ అధికారికి విషయం తెలిస్తే కఠినమైన శిక్షలు వేసేవాడు. పావురాలు, గుర్రాలతో పాటు రాజులు శాసనాలు వేయించేవారు. వాటి ద్వారా కూడా రాజ్యంలో రాజు అనుసరించే మార్గాలు తెలుస్తుండేవి. రాజ్యంలో ఉండే వారందరు పావురాల్ని, గుర్రాల్ని వాడుకుంటే శత్రు సైన్యాన్నికి బలం, బలహీనత తెలిసే అవకాశం ఉంటుంది. రాజ్యంలో రాజుతో పాటు, ధనికులు కూడా ఈ అవకాశాన్ని వాడుకునే వారు. ఆ క్రమంలోనే మెల్లమెల్లగా విషయ చేరవేతకు స్వేచ్ఛ కావాలనే ధోరణి ప్రజల్లోకి వచ్చింది.

జాన్‌గూటెన్‌బర్గ్ అచ్చుయంత్రం వచ్చాకే పత్రికలకు అసలైన అవతరణ జరిగిందని భావించవచ్చు. తొలితరం పత్రికలు, మాసపత్రికల్లో ఒక సమకాలీన విషయాన్ని తీసుకొని ఆ రోజుకు, నెలకు ప్రచురించేవారని పరిశోధకులు చెప్తుంటారు.

బైరన్ "A Single drop of ink, that make the millions to think" అంటాడు. ఈ విషయాన్ని పత్రికలకు అన్వయిస్తే ఇట్టే సరిపోతాయి. విషయం సరిగ్గా తెలియక పోతే అందరితో పాటు ముందుకు వెళ్ళలేము. విషయం తెలిసిన వ్యక్తి సమాజాన్ని ప్రశ్నించగలడు. విషయం తెలియాలంటే అక్షర జ్ఞానం ఉండాలి. అక్షర జ్ఞానం ఉన్న ఈ దేశంలో ఎంత మంది రోజుకు పత్రికలు, నెలకు వచ్చే మాస పత్రికలు చూస్తున్నారు, చదువుతున్నారు అనే విషయాన్ని ఇక్కడ వదిలేద్దాం. విషయం తెలిశాక మన నిధులు, మన అధికారాలు, మనది, మనకు వచ్చే ఎటినైనా సాధించుకోవడానికి మార్గం సుగమం అవుతుంది.

BHAVAVEENA
Vol. 16, Issue. 4, April - 2019.
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253

ఎప్పుడైతే వ్యక్తి చైతన్యవంతుడు అవుతాడో, అప్పుడే గ్రామం చైతన్యం అవుతుంది. తరువాత పట్టణం, జిల్లా, రాష్ట్రం, దేశం, ప్రపంచం అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

థామస్ జెఫర్సన్ " ప్రజాస్వామ్యం లేని పత్రికలు కావాలా? పత్రికలు లేని ప్రజాస్వామ్యం కావాలా? అని నన్నడిగితే ప్రజాస్వామ్యం లేని పత్రికలే కావాలంటాను. ఎందుచేతనంటే పత్రికలు ఉంటే వాటి వెనుకనే ప్రజా స్వామ్యం ఎలాగా వస్తుంది" అని అంటాడు. సమాజం మీద అవగాహన లేని ప్రజలు ప్రజాస్వామ్యం అంటే తెలుసుకునే స్థాయిలో ఉంటారా? దేశంలో సగానికి సగం మందికి తెలియదనే భావించాలి. ఏమో అధికారులు వస్తున్నారు, హామీలు ఇస్తున్నారు పోతున్నారనే విషయం మాత్రమే తెలుసు. డా. కేశవరెడ్డి రాసిన 'చివరి గుడిసె' నవలలో ప్రభుత్వ మంటే, స్వాతంత్ర్య మంటే పట్వారీలే కదా! అని అమాయకంగా పాత్ర నోట అనిపిస్తాడు. ఇది ఇంత సత్యమో ప్రజాస్వామ్యం గురించి తెలియకపోతే అదే జరుగుతుందనే విషయాన్ని పత్రికలు తెలియ జేస్తున్నాయి. యూరప్‌ని శాసించిన నెపోలియన్ "వెయ్యి తుపాకులకన్న ఒక పత్రికకు ఎక్కువ భయపడాలి" అంటాడు. (భారతీయ పత్రికారంగం చరిత్ర. మాడభూషి కృష్ణప్రసాద్. 2015. నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్. పుట: 15) కాబట్టి పత్రికలనేవి నిత్యం ప్రజల తరపున ఉండి సమాజాన్ని ప్రశ్నిస్తుంటాయి.

పత్రికలో వచ్చే కవితలు, కథలు, వ్యాసాలు అన్నీ కూడా సమకాలీన జీవితాలను చిత్రించేటట్టు ఉంటాయి. వీటిని చదవిన పాఠకుడు ఇది తమ జీవితమే కదా! అనే అనుకుంటాడు. ఆ తరువాత తన సమాజంలోకి వెళ్ళి చూసుకుంటాడు. అప్పటికి గానీ వాస్తవ జీవితం తెలియరాదు. కాబట్టి ఇన్ని రకాలుగా ఈ మాసపత్రికలు సమాజానికి ఎంతో సేవ చేస్తున్నాయి. అంతే కాకుండా ఈ తరం పరిశోధకులకు ఇవి ఎంతగానో తోడ్ప తుంటాయి. నూతనంగా పరిశోధనలో చేరే వారు పరిశోధ నాంశాన్ని ఎన్నుకోడానికి నానా తంటాలు పడుతుంటారు. వీటిలో వచ్చే వ్యాసాలు, కథలు, కవితల ద్వారా ఫలనా అంశం చాలా బాగుంది, ఇది పరిశోధనకు తీసుకుంటే బాగుంటుదని భావించుకుంటాడు. ఇలా నెలనెల వచ్చే మానపత్రికలు వారికి దిక్సూచిలా ఉపయోగపడ తుందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. ఆ మాస పత్రికలను పరిశీలిస్తే...

మాస పత్రికలు :

1. సాహిత్య ప్రస్థానం :

సాహితీ స్రవంతి ఆధ్వర్యంలో 2002లో 'త్రైమాసిక పత్రిక'గా సాహిత్య లోకానికి 2007 వరకు సేవలు అందించింది సాహిత్య ప్రస్థానం. 2007 ఏప్రిల్ నెలలో సాహిత్యానికి మూడు నెలలకు ఒకసారి చేసే సేవలు ప్రజానీకానికి అందడంలేదని భావించి "మాస పత్రికగా" సాహితీ లోకం ముందుకు వచ్చింది. ఈ మాసపత్రికలో కవితలు, కథలు, వ్యాసాలు, స్వీకారం, డైరీ అనే శీర్షికలు ఉన్నాయి.

2. ప్రజాసాహితి :

రంగనాయకమ్మ ఆధ్వర్యంలో 1977 అక్టోబర్ నెలలో ప్రజాసాహితి పత్రిక ప్రారంభమయ్యింది. ఇది ప్రారంభం నుండి మాసపత్రికగానే చెలామణి అవుతోంది. రెండు, మూడు సంవత్సరాల తర్వాత రంగనాయకమ్మ ఈ పత్రిక బాధ్యతలను జనసాహితి వారికి అప్పగించారు. అప్పటి నుండి ఈ పత్రిక బాధ్యత జనసాహితి నిర్వహిస్తోంది. ఈ పత్రికలో సంపాదకీయం, కథ, పుస్తక సమీక్ష, ప్రతి స్పందన, ధారావాహికలు, బాలసాహితి, గ్రంథాలయాలు, సంస్మరణ, శీర్షికలు, శాశ్వతనిధి, అక్షరనివాళి శీర్షికలు ఉన్నాయి.

కవిత్వం :

అర్థం తెలియకున్నా, భావం తెలియకున్నా మనస్సును అట్టే హత్తుకునేటట్టు చేసే ప్రక్రియ కవిత్వం. పత్రికల్లో ఎక్కువగా వచన కవితలు రావడానికి అదేకారణం. కవిత్వ లక్షణాలు, లక్ష్యాలు వేరు కావచ్చు. కానీ, పత్రికల్లో ప్రచురించేటప్పుడు సంపాదకీయం మాత్రం ఎక్కువగా సరళీకృత కవిత్వానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యాన్ని స్తుంద

నడంలో ఎటువంటి సందేహంలేదు. 'నేను కూడా కవిత్వం రాస్తాను, రాయగలను' అనుకునే వారికిది గొప్ప అవకాశం. కొన్ని సందర్భాల్లో కవిత్వం పూర్తి స్థాయిలో ఏ భావాన్ని చిత్రిస్తుందో కూడా తెలియకుండా రాసే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఎందుకంటే ఎవరి స్థాయిలో వారు అర్థం చేసుకునే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి. ఈ పత్రికలు సామాన్య వ్యక్తి కూడా కవిగా ఊహించుకునే అవకాశం కల్పిస్తున్నాయి. 'ఇంకా రాయాలనే ఆలోచన, నేను కూడా రాయాలి, అందరూ రాయాల'నే ఆలోచనకు ఈ పత్రికలు పునాది నిస్తున్నాయి.

ఒకసారి రాసిన వ్యక్తి మళ్ళీ మళ్ళీ రాయాలనే స్పృహ కలిగిన వారు ఒక సంఘటనకో, ఒక సందర్భానికో, ఒక వాదానికో స్పందించి తన భావాలకు అక్షరరూపం ఇస్తాడు. వాటికి ఈ పత్రికలు ఊతం ఇస్తున్నాయి. ఒకసారి రాసిన వాటికి తర్వాత రాసే వాటికి చాలా వ్యత్యాసం ఉంటుంది. దానికి కారణం ఈ పత్రికల ప్రోత్సాహమే! కొన్ని సందర్భాల్లో ఇటువంటి రచనలను ప్రచురించే అర్హత ఉందా! అనే సందేహం కలుగుతుంది. అర్హతను గురించి ప్రశ్నిస్తే అది వాళ్ళ విజ్ఞతకు వదలిపెట్టి మంచి రచనలు ప్రోత్సహించాలి.

కథ :

ఈ వ్యాసానికి తీసుకున్న రెండు మాస పత్రికలు ఎక్కువగా కథలను ప్రచురిస్తున్నాయి.రెండు కూడా వేరు వేరు భావజాలలకు చెందిన కథలే. కథలు మనిషిని కట్టిపడేస్తుంటాయి. భావానికనుగుణంగా భాషను వాడుకుంటూ రచయిత కథను ముందుకు తీసుకెళ్తాడు. కొన్ని సందర్భాల్లో స్థాయికి తగ్గట్టు లేకున్న ప్రోత్సాహించాలనే లక్ష్యంతో పత్రికలు వాటిని ప్రచురిస్తుంటాయి. అలా చేయడానికి కారణాలు....

- తెలుగు భాషను(మాతృభాషను) కాపాడుకోవడం.
- భాషా నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి పరుచుకోవడం.
- సామాన్య వ్యక్తిని కూడా కవిగా, రచయితగా మార్చడం.
- సమాజంలో ఉన్న సున్నిత సమస్యలను ప్రజలోకి తీసుకెళ్ళడం
- ప్రజలకు, ప్రభుత్వాలకు మధ్య వారధిగా ఉండడం.
- తొలితరం రచయితలను ప్రోత్సాహించడం.
- భావ వ్యక్తీకరణను ప్రోత్సాహించడం.

ఉదాహరణకు ఒక విషయాన్ని నేరుగా ప్రశ్నించలేము. అలా ప్రశ్నించే విధానం ఉంటే ఏ దేశంలో సాహిత్యం అనేది వచ్చేది కాదు. అందువల్ల ఆ విషయానికి సృజనాత్మకతను జోడించి, వాటికో సంఘటనను, సన్నివేశాన్ని సృష్టించి వర్ణనలను చేస్తూ రచనను చేస్తుంటారు. కాబట్టి ఏ కథ రాసిన అంతిమ లక్ష్యం సమాజ అభివృద్ధే! కొన్ని సందర్భాల్లో ఈ కోవకు చెందకపోయి ఉండవచ్చు. వాటి గురించి చర్చ అనవసరం!

కొన్ని సందర్భాల్లో ఒక భావజాలంతో రాసిన కథలను కొన్ని మాస పత్రికలు ప్రచురించకపోవచ్చు. ఇంతకు ముందే చెప్పినట్టు ఏ పత్రికకైనా ముందుగా వారు ఏర్పరచుకున్న నియమ నిబంధనలు ఉంటాయి. ఒక పరిధికి లోబడి ఉంటారు. ఆ పరిధిలోనే అటువంటి కథలను ప్రచురిస్తుంటారు. ఈ వ్యాసానికి తీసుకున్న మాసపత్రికల్లో అభ్యుదయ, విప్లవ భావజాలంతో ఉన్న కథలు ఎక్కువగా వస్తుంటాయి.వీటిలో కూడా అనేక కోణాలు, అనేక కారణాలు గోచరిస్తున్నాయి.

బాలసాహిత్యం :

మాసపత్రికలలో బాలసాహిత్యం కూడా ప్రచురిస్తుంటారు. పిల్లలకు సాహిత్యం ఎక్కడుంది, ఎవరు చదువుతారనే ప్రశ్నలు ఎదురౌతుంటాయి. పిల్లల నుంచి, పెద్దల వరకు అందరు చదివే ప్రక్రియ / చదివించే ప్రక్రియ బాలసాహిత్యం. భాష తనరూపం ఎలా సంతరించుకుంటుందో దీని ద్వారా తెలుసుకునే అవకాశం ఉంది. ఈ మాస పత్రికల్లో ఉండే బాల సాహిత్యం ఎవరికి ఉపయోగపడుతుంది? పిల్లల జీవితాలను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని కవితలు, కథలు మొదలైన ప్రక్రియలను రాస్తుంటారు.

- భ్రూణ హత్యలు
- బాల్య వివాహాలు

BHAVAVEENA
Vol. 16, Issue. 4, April - 2019.
ISSN No. : 2456-4702 - RNI No. APTEL/2003/12253
భావవీణ
UGC Approved Journal No. 42500

- విద్యకు దూరమవ్వడం
- అనారోగ్యం

పైన పేర్కొన్నవే కాకుండా అనేక రకాలైన సమస్యలు ఎదురౌతుంటాయి. వీటిని సమాజానికి తెలియజేయ డానికి ఉన్న ఏకైక ఆధారం పత్రికలు, మీడియా. వీటి మీద ఎవరైన పరిశోధన చేసి పుస్తకం రాస్తే ఆ రచన ప్రభావం బాగా చదువుకున్న వారి పైనే ఉంటుంది. కానీ సామాన్య ప్రజానీకంలో వెళ్ళడానికి నిరంతరం అందు బాటులో ఉండే పత్రికలే దోహదపడుతాయి. ఈ పత్రికలు చేస్తున్న సేవలో మరువలేని అంశం బాలసాహిత్యాన్ని ప్రచురించడం.

వ్యాసం :

ఈ రెండు మాసపత్రికలు వ్యాసాలు ప్రత్యేక శీర్షికతో ప్రచురిస్తున్నాయి. వ్యాసం రచయిత అంతర్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడే ప్రక్రియ. ఒక రచయిత రచన లను పూర్తి స్థాయిలో చదివే అవకాశం ప్రస్తుత కాలంలో చాలా తక్కువని భావించాలి. ప్రపంచీకరణ యుగంలో అందరు సంఘణక పరికరాలతో, చరవాణిలతో కాలం గడుపుతున్నారు. తీరిగ్గా కూర్చుని చదివే సమయం లేని తరుణంలో ఒక రచయిత రాసిన రచనని పూర్తి స్థాయి చదివే అవకాశం ఎక్కడుంది? పూర్తి స్థాయిలో కాకుండా ఎంతో కొంత సాహిత్య ఆసక్తి ఉన్న వారికోసం ఆధునిక భావజాలంతో ఉన్న వ్యాసాలను ప్రోత్సహించడానికి కారణం ఇదే.

నిచ్చెనమెట్ల సమాజంలో ఉండే తేడాలు లేకుండా ఉండాలనే నిబంధనతో రాసిన కవులు, రాస్తున్న రచ యితల రచనలను, ఆ భావజాలంతో ఉన్న పాశ్చాత్య సాహిత్యకారుల రచన పై వ్యాసాలను ఈ రెండు మాస పత్రికలు ఛాలా సందర్భాల్లో ప్రచురితం చేసినట్లు మాసపత్రిక ద్వారా తెలుస్తోంది. ఇలా చేయడం వల్ల తెలుగు సాహిత్యానికి ఎటువంటి ప్రయోజనం ఉం టుంది? ఒక పత్రిక ఈ కోణంలో చిత్రిస్తే, ఇంకో పత్రిక మరోకోణంలో ఆలోచించే రచయితల రచనలపై వ్యాసా లను ప్రోత్సహించే అవకాశం ఉంది. ఇలా చేస్తే సాహిత్యా నికి పూర్తి స్థాయిలో సేవలందినట్టే! అందుకే ఒక్కొక్క పత్రిక వారివారి భావజాలాలతో ఉండడం వల్ల సాహిత్య ప్రియులకే లాభం అనే విషయం అర్థమౌతోంది. ఆ ప్రచురణ సంస్థకు కూడా మేమే ఫలనా దాని పైన కృషి చేశాం, సేవ చేశాం అనే ఆనందందక్కుతుంది.

పుస్తక సమీక్ష :

మాస పత్రికలు చేస్తున్న సేవల్లో అత్యంత ప్రముఖ మైనది పుస్తక సమీక్ష. కవులు / రచయితలు రాసిన కొత్త పుస్తకాలు అందరూ కొనే స్థితిలో ఉండరు. అలాగే అందరికి అందుబాటులో ఉండవు. అలాగే అందరికి సమయానికి అందవు. ఉన్న పుస్తకాలనే చదివే వాళ్ళు కరువౌతున్న ఈ తరుణంలో కొత్త పుస్తకం ఎవరు చదువుతారు? తెలుగులో కొత్త పుస్తకాలు వచ్చాయని తెలిసేది ఎలా? వీటికి గొప్ప పరిష్కారం చూపాయి ఈ మాసపత్రికలు. ఈ పత్రికల్లో ఒకటి, రెండు పేజీలు కేటా యించి 'స్వీకారం, సమీక్ష' అనే శీర్షికలతో పాఠక ప్రజా నీకానికి నూతన పుస్తకాలు తెలుసుకునే అవకాశం, ఆ పుస్తకంలో ఉన్న సూక్ష్మ విషయాలు తెలుసుకునే అవకాశాన్ని ఈ పత్రికలు కల్పిస్తున్నాయి.

పత్రిక సేవ - ప్రయోజనాలు :

మాస పత్రికల ద్వారా సాహిత్యానికి ఎటువంటి ప్రయోజనాలు చేకూరుతున్నాయి అని ఆలోచిస్తే

- పాఠకుడు భాగస్థుడవడం.
- పాఠకుడు తమ స్వీయ రచనను సొంతంగా ప్రచురించలేకపోయాననే కోరిక తీరడం.
- కొత్త కొత్త రచయితలు సాహిత్య లోకానికి పరిచ మయ్యే అవకాశం
- తెలుగులో కొత్త భావాలను ప్రోత్సహించడం
- ప్రభుత్వ పాలన అంశాలు ప్రజలు తెలుసుకునే అవకాశం కలగడం
- మరుగున పడిన రచనలకు పునర్జీవనాన్ని కల్పిం చడం
- స్పందన - ప్రతిస్పందనను తెలుసుకునే అవకాశం

ముగింపు :

చివరగా "పత్రిక అసలైన దానిని, విశిష్టమూ, నాటకీయమూ, భావోద్వేగపూరితమూ, ఉత్కంఠ భరితమూ, అద్వితీయమూ, ఉత్సుకతా పూర్వకమూ, హాస్య స్ఫోరకమూ, అపురూపమూ అయి చదువరులు మాట్లాడుకొనేదానిని వెదకాలి. అదే సమయంలో వాళ్ళ మంచి అభిరుచులకు విఘాతం కలుగకూడదు. అలాగని పత్రికాస్వరంలో ఉండే సాధారణ తీవ్రత తగ్గకూడదు. అన్నిటికీ మించి అభిరుచులకు విఘాతం కలుగకూడదు. అలాగని వత్రికాన్వరంలో ఉండే సాధారణ తీవ్రత తగ్గకూడదు. అన్నిటికీ మించి ప్రజలకు దాని కథలలో ఉండే విశ్వాసం సన్నగిల్లకూడదు. అది ఆధారపడ తగినదని, పరిపూర్ణగా వుండగలదన్న వాళ్ళ నమ్మకం కూడా వమ్ము కాకూడద"ని అంటాడు జోసఫ్ పులిట్జర్. (భారతీయ పత్రికారంగం చరిత్ర. పుట: 20) కాబట్టి తెలుగు మాసపత్రికలు చేస్తున్న సేవ మరువలేనిది. యువతరాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారిని ప్రోత్సహిస్తూ, ఉత్తేజితులయ్యేలా ప్రేరేపించడం బాధ్యతగా భావించాలి. కొత్త తరానికి, కొత్త రచయితలకు, కొత్త రచనలకు, సరికొత్త భావజాలాలకు, ఉన్నత పీఠాన్ని అందిస్తున్నాయనడంలో ఎటువంటి విప్రతిపత్తి లేదు.